GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 145. | Lunĭ, Marţĭ 2 (14) Iuliu. | 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei."

Cu 1 Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Preţurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a uşurá abonanţilorŭ noştri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şi reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta şi posta ultimă.

Administraţinea „Gazetei Transilvaniei."

Braşovŭ, 1 (13) Iuliu 1885.

Nu de multŭ au publicatŭ ḑiarele „Pester Lloyd" şi „Neue freie Presse" nisce depeşe după carĭ d-lŭ Vincenţiu Babeşŭ, deputatŭ dietalŭ şi membru de frunte alŭ consistorului metropolitanŭ gr. or., şi-ar fi datŭ părerea, că afacerea ajutorului de statŭ privesce numai pe guvernŭ şi pe Archiepiscopŭ, ér nu biserica.

N'amŭ putută reproduce acéstă scire sensaţională fără a esprima îndoielile nóstre în veracitatea ei şi fără a declara, că după a nóstră credinţă ea trebue sĕ fie o „mistificare tendenţiósă din partea celorŭ ce voiescŭ a pescuì în apă turbure;" „mistificare:" fiind-că nu puteamŭ nicidecum crede, că unŭ bărbatŭ cu trecutulŭ şi cu cunoscinţele d-lui V. Babeşŭ, se pótă enuncia o părere atâtŭ de absurdă; „tendinţiósă:" fiind-că era vĕditŭ că cei ce au publicatŭ depeşa aveau intenţiunea de-a se folosì de numele şi de posiţiunea d-lui Babeşŭ spre a face propagandă în favórea scopurilorŭ guvernului.

Totodată amŭ adausŭ la observările de mai susŭ, că „aşteptămŭ cu nerăbdare, ca d. Babeşŭ sĕ ne dea desluşirile ce le datoresce în privinţa acéstă publicului românŭ."

Aceste din urmă cuvinte au datŭ prilegiu unei foi maghiare din Clușiu de a se plânge în contra *incvisiţiunei* ce-o ar esercitá „Gazeta," faţă cu bărbaţii românĭ de tótă categoria. „Suntemŭ „convinşĭ — scrise aceea fóiă — că acum Ba„beşŭ va merge desculţŭ la Canossa (în Braşovŭ) „ca sĕ-şĭ céră ertare, pentru că a cutezatŭ a pro„nunţa în publicŭ părere, o care e contrară vede„rilorŭ „Gazetei."

Ei bine, d-lŭ Babeşŭ a doveditŭ că este omŭ multŭ mai cu minte şi mai practicŭ decâtŭ ca sĕ umble desculţŭ dela Sibiiu până la Braşovŭ şi a preferitŭ să mérgă în pantofĭ de véră comodĭ câţiva paşĭ până la redacţiunea „Telegrafului Românŭ", şi se publice în acéstă fóiă desluşirea sa.

Nu era vorbă aicĭ de a se da o satisfacţiă „Gazetei", căcĭ nu „Gazeta", ci d-lŭ Babeşŭ însuşĭ a fostŭ ofensatŭ prin insinuările foilorŭ din Peşta şi din Viena, ba mai multŭ, a fostŭ ofensată opiniunea publică română, care a privitŭ şi privesce în dlŭ Babeşŭ pe unulŭ din stegarii principiului nostru naţionalŭ-bisericescŭ.

D-lŭ Babeşŭ era prin urmare datorŭ şieşĭ şi opiniunei publice române de-a restabili adevĕrulŭ dândŭ desluşirile de lipsă şi acésta a şi făcut'o.

Cetitorii noştri cunoscŭ cuprinsulŭ declaraţiunei d-lui Babeşŭ. La finitulŭ ei d-lŭ Babeşŭ ḑice:

„Cu profundă durere vĕdŭ, că amŭ ajunsŭ, sigurŭ pe basa tristelorŭ esperienţe din trecutŭ, încâtŭ în nimenĭ nu ne mai încredemŭ, încâtŭ redacţiunĭ naţionale eminente, chiar şi faţŭ de unŭ omŭ, care de anĭ 40 luptă în una şi aceeaşi direcţiune, pe principii cunoscute nealterabile, cu cea mai rigurósă consecinţă — din incidentulŭ unei secăturĭ de faimă, a unorŭ absurdităţĭ pipăibile, aflară de lipsă a redica bănuelele şi a *pretinde desluşirĭ*! desluşirĭ carĭ în totŭ casulŭ aveau sĕ urmeze..."

Inţelegemŭ că o fóiă maghiară, care nu vrea nicĭ sĕ audă de esistenţa unei *opiniunĭ publice românescĭ*, se conteste orĭ şi ce datoriă a bărbaţilorŭ noştri naţionalĭ d'a se justificá înaintea publicului românŭ, dér nu înţelegemŭ cum unŭ fruntaşŭ românŭ, care luptă de 40 anĭ neobositŭ şi cu stăruinţă pe terămulŭ naţionalŭ-bisericescŭ, ca d. Babeşŭ, sĕ se sĕmtă ofensatŭ, pentru că organulŭ nostru a vorbitŭ de-o datoriă a d-sale faţă cu publiculŭ românŭ, pe care „în totŭ casulŭ" avea se şi-o împlinéscă.

„Amŭ ajunsŭ ca în nimenea sĕ nu ne mai încredemŭ!" esclamă d. Babeşŭ. Póte sĕ aibă dreptate în multe privinţe şi acéstă temă meritá chiar a fi tractată într'unŭ articulŭ deosebitŭ. Sĕ ne permită însĕ d. Babeşŭ ai adresa întrebarea, că óre cine sunt de vină, că amŭ ajunsŭ aci, cei ce dau încrederea orĭ cei ce câştigă şi suntŭ chiămaţĭ a păstrá încrederea dată?

D-lŭ Babeşŭ negreşitŭ va sci că este mai greu a păstrá decâtŭ a câştigá încrederea. Spre a-o păstra trebue sĕ-i dai mereu nutremĕntŭ, trebue sĕ-o întărescĭ mereu.

Ḑice d-sa că amŭ fi redicatŭ bănueĭĭ. Dómne feresce. Nu bănuimŭ pe alţii, dér încă pe d-lŭ Babeşŭ! Dér óre nu s'a întrebatŭ vr'odată d. Babeşŭ décă a fostŭ séu nu datoria sa ca luptătorŭ de frunte naţionalŭ de-a se pronunţa clarŭ şi neîndoiosŭ şi de cu vreme într'o cestiune aşa de însemnătă ca aceea a ajutorului de statŭ?

Tocmai dela unŭ bărbatŭ care de 40 de anĭ luptă, publiculŭ românŭ e în dreptŭ a aşteptá ca sĕ se pronunţe categoricŭ în tóte cestiunile însemnate şi tocmai încrederea pretinde ca sĕ fiă mereu probată ca şi amiciţia.

Nu spre a restabili o încredere sdruncinată, ci spre a conserva intact o încredere esistentă amŭ cerutŭ desluşirĭ dela d. Babeşŭ, despre carĭ însuşĭ recunósce, că a fostŭ obligatŭ ale dá publicului românŭ!

Strămutarea juriului din Sibiiu şi pressa maghiară.

„Pester Lloyd" găsesce că mĕsura ministrului o aprobă orĭ-ce omŭ, căruia îi zace la inimă desvoltarea şi prosperarea »ideii de stată ungarŭ« şi »conveţuirea pacinică« a diferitelorŭ naţionalităţĭ pe teritoriulŭ statului ungarŭ, şi care nu vrea sĕ vĕdă că pressa »propagă idei duşmane statului". Şi fiind că juraţii din Sibiiu de repeţite orĭ şi consecuentŭ au datŭ espresiune parerei lorŭ, că cineva „póte agita" liberŭ şi nepedepsitŭ în contra ordinei publice, integrităţii şi constituţiunii statului, de aceea „e celŭ mai cruţătorŭ modŭ" acesta, prin care li se ia ocasiunea de a'şĭ mai dovedi simţĕmintele lorŭ „duşmane." Negreşitŭ, ḑice „P. Ll.", ministrulŭ de justiţiă a pornitŭ în ordinaţiune dela presupunerea, că verdictulŭ juriului din Clușiu va suna cu totulŭ altfelŭ, şi acesta e şi scopulŭ ordinaţiunei.

Mai departe pledéză »Pester Lloyd" în contra părerii acelora, carĭ susţinŭ instituţiunea juriului, ḑicêndŭ că o instituţiune, care are lipsă de asemenĭ corective ce dau atâtŭ de multŭ de gânditŭ, nu i se pré pare oportună, deşi recunósce guvernului dreptulŭ de a trece cerculŭ de activitate alŭ unei curţĭ cu juraţĭ asupra alteia. Acéstă strămutare însă, mărturisesce insuşĭ „P. Ll.", nu consună cu postulatele libertăţii cetăţenescĭ, care pretinde ca nimenea sĕ nu fie sustrasŭ sentinţei judecătorului sĕu competentŭ. Strămutarea juriului la Clușiu este o schimbare preventivă a forului competentŭ. Şi cine garantéză, că unŭ altŭ guvernŭ nu se va folosi de aceste apucăturĭ spre scopurĭ reacţionare, spre scopurĭ care nu vorŭ fi pe voia maiorităţii „naţiunii", întrébă „P. Ll." presimţindŭ urmările fatale ale mĕsurii patronilorŭ sĕi.

„Budapesti Hirlap" ḑice între altele:

„Sibiiulŭ în Transilvania se opune Ungariei. Póte că nu voiesce sĕ recunóscă nicĭ uniunea? Probabilŭ, că voiesce sĕ se alăture la România, îndată ce se va înfiinţa Daco-România, pentru că Hohenzoller-ulŭ îi place mai bine decâtŭ Habsburgii maghiarisătorĭ? Cine scie ce vrea Sibiiulŭ?

„Saşii carĭ au agitatŭ în foile lorŭ şi afară în presa germană, fără sĕ fie închişĭ, şi-au gânditŭ că de ce sĕ fie închişĭ redactorii „Gazetei Transilvaniei" şi ai „Tribunei"? Quod uni justum alteri aequum! Saşii s'au aliatŭ cu Românii şi împreună înjură pe Maghiarĭ sapă integritatea statului şi lucră împreună în contra legilorŭ.

„Mĕsura ministrului a fostŭ bună şi necesară. Statulŭ se póte lipsi de Sibiiulŭ renitentŭ, póte strămutá de acolo pe lângă juriu şi comanda militară, academia de dreptŭ, direcţiunea financiară şi eventualŭ şi prefectura tribunalulŭ şi feliala băncei: dér va rĕmâné în Sibiiu „Siebenbürger Tagblatŭ" şi superintendentulŭ Teutsch.

»Caute în jurulŭ sĕu naţiunea circumspectă, şi véḑă de va fi bine a continua rĕsboiulŭ în contra Ungariei, séu va fi mai bine a încheia pace?"

Magharii şi Românii din Transilvania.

Celŭ de pe urmă numĕrŭ alŭ revistei „Lumei Latine,«(La Revue du Monde Latin) care apare în Paris conţine unŭ interesant studiu asupra Românilorŭ şi Maghiarilorŭ din Transilvania. 1) Autorulŭ este d. Francisc Greif, scrie »Românulŭ,« D-sa, după ce arétă cum stă cestiunea, spune:

»Transilvania o dată independintă, astăḑĭ provinciă unguréscă, este poporată în cea mai mare parte de cătră Românĭ. Aceştia sunt în numĕrŭ de 1,250.000, pe când Ungurii nu suntŭ decâtŭ 782,000 cu Sĕcuii cu totŭ, şi Germanii numai 180,000. In totŭ regatulŭ Ungariei suntŭ 2.710,000 de Românĭ, faţă cu 5.000,760 de Ungurĭ şi aprópe 5 milióne de Slavĭ.

»Românii grupaţĭ mai cu sémă pe linia Carpaţilorŭ şi de-alungulŭ rîurilorŭ Crişŭ şi Mureşŭ alcătuescŭ o masă compactă, cu totul vrăşmaşă visurilorŭ de panmaghiarisare. Amintirea ilustrei lorŭ origine, precum şi sentimentulŭ comunităţii firescĭ care-i unesce cu Occidentulŭ, îi facŭ de asemenea cu totulŭ vrăjmaşii ideei unei abdicaţiunĭ naţionale. Pe de altă parte simţimintele pe carĭ Ungurii — nobilii de altă dată — le nutrescŭ contra Românilorŭ. — robii lorŭ de altă dată — nu lasă nicĭ o speranţă în privinţa unei apropierĭ între aceste naţionalităţĭ. Ungurii despreţuescŭ pe Românĭ totŭ atâtŭ de multŭ câtŭ îi şi urĕscŭ, şi decĭ prin urmare se credŭ autorisaţĭ sĕ-i combată fără răgazŭ. Aḑĭ rĕsboiulŭ este dechiaratŭ făţişŭ contra coborîtorilorŭ legionarilorŭ lui Traianŭ, şi destrucţiunea amerinţă nu numai drepturile şi

libertăţile politice ale acestui poporŭ, dér, cu limba şi credinţele sale, întréga sa esistenţă naţională.

»După Ungurĭ, Românii nu sunt decâtŭ nisce parveniţĭ, carĭ au pĕtrunsŭ pe ascunsŭ şi prin o încétă infiltraţiune seculară în posesiunile corónei unguresci.«

După acésta autorulŭ face istoriculŭ Românilorŭ din Transilvania. D-sa arată renascerea Românilorŭ, Revoluţiunea dela 1848, diploma dela 1860 prin care se recunoscea drepturile Românilorŭ egale cu ale celorlalte naţionalităţĭ. In sfîrşitŭ revocarea acestei diplome, după bătălia dela Sadowa în 1867. Autorulŭ apoi urméză:

»Écă şi pentru astădată în chipŭ legalŭ Transilvania, provinciă ungurésca şi Românii supuşĭ ai corónei Sf. Stefanŭ. Ar fi a nu cunósce pe Ungurĭ pentru a crede că acestŭ triumfŭ finalŭ i-a făcut mai toleranţĭ şi mai blânḑĭ. Românii au fostŭ din nou cuceriţĭ, şi de astă dată e vorba de a-i doborî pentru totdéuna.

»Puţinŭ le pasă că acéstă poporaţiune alcătuesce două treimĭ din locuitorii Transilvaniei; că limba sa, cea mai rĕspândită în acéstă ţéră, slujesce în acelaşĭ timpŭ şi Sĕcuilorŭ şi Saşilorŭ, când vorŭ sĕ comunice între dênşii. Gloria ungurésca cere unŭ triumfŭ absolutŭ şi celelalte popóre trebue sĕ se socotéscă fericite de-a trăi cuibate sub umbra ei. Românii mai alesŭ trebue sĕ înţelégă acésta. O administraţiune fórte bine disciplinată, pe care baronulŭ Sennjei a calificat-o chiar elŭ însuşĭ de asiatică, este însărcinată ca sé-i reducă la cea mai simplă espresiune. Şi se póte ḑice că, mai alesŭ dela venirea cabinetului Tisza, ei nicĭ nu mai aparŭ decâtŭ ca o cantitate neglijabilă la orizonulŭ politicŭ translaithan.

Legile agrarie din 1854 şi 1858 destinate ca sĕ reguleze starea vechilorŭ robĭ liberatĭ, suntŭ unŭ pretestŭ pentru ca sĕ răpéscă Românilorŭ proprietăţile pe carĭ le cultivau şi posedau altădată. Cea mai mare parte a ţĕranilorŭ suntŭ mai săracĭ de cum erau altădată. Românii, găsescŭ ei, celŭ puţinŭ, în regimulŭ constituţionalŭ, care este acela alŭ Ungariei, mijlóce îndestulătóre pentru a lupta contra acestorŭ abuzurĭ? De locŭ! S'au luatŭ precauţiunĭ pentru ca garanţele constituţionale sĕ nu fie decâtŭ unŭ cuvêntŭ deşertŭ. Presa este încătuşată prin vechia lege draconiană din 1852, care este reservată pentru Transilvania, şi în specialŭ pentru ḑiarele românescĭ. Cauţiunea este de 25,000 lei, sumă fórte mare pentru acéstă ţéră, şi juriulŭ, în limitele strîmte în care este şi elŭ e recrutatŭ numai dintre locuitorii oraşelorŭ unguresci, în care şovinismulŭ unguresců este vecînicŭ în stare de ferbere. Drepturile de asociaţiune şi întrunire nu esistă.

„Câtŭ despre legea electorală ea este capo d'operă a regimului. Ungurii, în calitatea lorŭ de vechĭ nobilĭ şi Sĕcui, liberĭ din originea lorŭ, votéză sub sufragiulŭ universalŭ, pe când alegĕtorii românĭ suntŭ supuşĭ censului ridicatŭ. Impărţirea colegielorŭ este făcută cu atâta dibăciă, că Secuii şi Saşii au unŭ deputatŭ pentru 3—4 mii de locuitorĭ, pe când Românii nu au unulŭ decâtŭ pentru 50—60 mii.

Apoi, graţiă grozaveĭ presiunĭ administrative şi moravurilorŭ electorale, mai multŭ decâtŭ violente ale Ungurilorŭ, candidaţii românĭ, mai în totdéuna sunt înlăturaţĭ De aceea nu se află în parlamentulŭ din Pesta, de câtŭ 5—6 deputaţĭ ai acestei naţiunĭ de aprópe 3 milióne. Acum se înţelege uşorŭ, întréga ironiă a rĕspunsului ce-lŭ dau, mai în totdéuna prefecţii la plângerile Românilorŭ: „Mergeţĭ de vĕ jeluiţĭ la Pesta; décă nu, sciţĭ fórte bine că graniţele vĕ suntŭ deschise.« Acestŭ sfatŭ este fórte multŭ urmatŭ. Pe fiecare anŭ numĕrulŭ emigranţilorŭ se măresce; mai în totdéuna ei mergŭ în România.

După ce citéză din memoriulŭ conferinţei din Sibiiu dela 1881 unele pasage, încheiă astfelŭ:

»Ungurii trebuie, până când nu este târḑiu, sĕ-şĭ ia séma ca sĕ-şĭ schimbe purtarea. Pericolulŭ rusescŭ, care sciu ei sĕ-lŭ opună cu atâta dibăciă Românilorŭ, se va întórce în curênd contra lorŭ, şi în ḑiua marei nenorocirĭ, nu vorŭ avea decâtŭ sĕ-şĭ impute lorŭ însuşĭ, décă victimele lorŭ actuale, vorŭ rĕmâné la chemarea lorŭ. De multŭ timpŭ este de când Ruşii îi pândescŭ, pe unii şi pe alţii, pe drumulŭ care merge la cucerirea Balcanilorŭ. Nu mai este acum Europa ca sĕ-i apere, şi dualismulŭ austro-ungarŭ, de care ei îşĭ facŭ atâta ilusiune, în realitate nu este decâtŭ o garanţiă pentru scurtŭ timp. Singura nădejde de scăpare este în unire în acea frumósă concepţiune a federaţiunei dunubiane şi balcanice, pentru care Critobul din Imbros şi Mustafa Kupruli o visa deja în alŭ 15-lea şi alŭ 17-lea secolŭ, pe care Lamartine, Guizot şi Kossuth o propovăduiau ca singura soluţiune eficace a cestiunei Orientului Ungurii însĕ, voi-vorŭ ei, uitândŭ vechia lorŭ ură, sĕ ajute pacificaţiunea generală a ţĕrilorŭ dunărene? Nu credemŭ acésta. »Mândria, a ḑisŭ Szecheyi, mare comite patriotŭ, mândria va perde poporulŭ meu.« Ea a perdutŭ deja Polonia, şi, după cum stau lucrurile în Europa nu este de gânditŭ că era desmembrărilorŭ este cu desĕvârşire sfĕrşită.«

Acesta este rasumatulŭ şi spiritulŭ studiului d-lui Greif. D-sa urmăresce cestiunea Românilorŭ transilvănenĭ, făcênd-o cunoscută Europei.

Românii îi vorŭ fi recunoscĕtorĭ.

——o——

SCIRILE ḐILEI.

Preşedintele Schulvereinului maghiarŭ a adresatŭ cătră fabricanţĭ, marii industriaşĭ, comercianţĭ, societăţile industriale unŭ apelŭ, ca din motive naţionale sĕ promoveze limba şi literatura maghiară şi sĕ folosésca orĭ ce ocasiune, spre a da vieţii publice şi societăţii unŭ timbru naţionalŭ maghiarŭ. Cu alte cuvinte şoviniştii s'aru împăuná bucurosŭ cu pene strĕine.

—0—

Ministrulŭ Trefort a datŭ o circulară cătră inspectorii scolarĭ, ca sĕ visiteze mai desŭ şcólele şi totŭ atâtŭ de desŭ sĕ-i şi raporteze despre starea lorŭ.

—0—

Comitetulŭ reuniunei de maghiarisare din Ciuşiu va adresá ministerului honveḑilorŭ o rugare, ca sĕ permită oficerilorŭ dela honveḑĭ şi dela gendarmeriă sĕ între în reuniunea de maghiarisare. Preoţii vorŭ fi îndemnaţĭ sĕ adune în bisericĭ banĭ pentru reuniune. Va sĕ ḑică campaniă în tótă forma.

—0—

Societatea pentru construirea unui teatru cu redută în Braşovŭ a hotărîtŭ în adunarea generală dela 7 Iuliu n. ca sĕ se formeze unŭ capitalŭ de 80,000 fl. în 100 de acţii à 100 fl., oraşulŭ Braşovŭ sĕ ia asupră-şĭ garanţia unui venitŭ de 5% pentru acestŭ capitalŭ pe acţii, sĕ plătéscă pe anŭ suma amortisabilă de 1000 fl. şi sĕ ajute construirea dândŭ loculŭ şi lemnăria; pentru acestea însĕ sĕ aibă dreptulŭ a încasá venitulŭ teatrului şi pentru suma amortisabilă de 1000 fl. anualŭ, sĕ priméscă 10 acţii pe anŭ, care se vorŭ scóte prin sorţare. In modulŭ acesta oraşulŭ va avé sĕ plătéscă din anŭ în anŭ cu 50 fl. mai puţine procente şi în 80 de anĭ va deveni proprietarulŭ teatrului.

—0—

La 6 Iuliu n. pela 10 óre séra în Caţa a isbucnitŭ unŭ incendiu într'o şură românéscă. In 10 minute au arsŭ 5 şurĭ. Cu totulŭ a distrusŭ foculŭ 12 şurĭ, arḑêndŭ şi 4 vacĭ. Dintre şurĭ 10 erau asigurate.

—0—

Ni se scrie din Bistriţă: »In 5 Iuliu a. c. s'a ţinutŭ esamenulŭ de véră alŭ scolarilorŭ dela şcóla română confesională gr. cat. din Bistriţă, la care afară de o mulţime de poporŭ a participatŭ şi unŭ numĕrŭ însemnatŭ de dame şi domnĭ. Intrebările cele chiare ale d-lui învĕţătorŭ, precum şi rĕspunsurile esacte şi prompte ale micilorŭ Românaşĭ te puneau în uimire; o îndestulire generală se vedea pe faţa fiecărui participatorŭ. Laudă tênĕrului şi zelosului înv. Teofilŭ Gergelŭ, care îşĭ pricepe chiămarea sacră de a cultivá mlădiţele cele tinere. Elŭ póte serví cu dreptŭ cuvêntŭ ca modelŭ învĕţătorilorŭ confesionalĭ din acestŭ comitatŭ. Inainte, zelosule învĕţătorŭ, pe cariera cea spinósă şi poporulŭ românŭ îţĭ va fi recunoscătorŭ.« Ius.

—0—

Aprópe de Huniădóra s'a descoperitŭ o carieră de marmoră albă şi cu vine albastre. Deja 20 de săpătorĭ lucréză la scoterea ei.

—0—

In pădurea Bodocului, comit. Trei-scaune, o societate de vênatŭ a găsitŭ în ḑilele trecute o sapă ascuţită de aramă, care se presupune a fi din timpulŭ dintre epoca de pétră şi cea de bronzŭ.

—0—

Societatea română de cântărĭ şi musică din Caransebeşŭ aranjéză, cu concursulŭ musicei militare a regimentului Nr. 43 condusă de d-lŭ F. Pospischill, Dumineca în 12 Iuliu 1885 în grădina dela »Pomulŭ verde« producţiunea ordinară constătătóre din: 1. Nicolai Ouverture din opera »Femeile voióse din Windsor«, Musica mil. 2. Mureşanŭ: »Trecui valea« * * * »Mândruţa cu ochii verḑi«, Corulŭ miestŭ. 3. Pospischill: „Cavatina originală pentru corulŭ tenorŭ«, Musica mil. 4. C. M. v. Weber: »Trecŭ anii«; »Nichi: »Eram pe unŭ vêrfŭ de munte«, Corulŭ bărb. 5. »Popovicĭ: »Hora Dobrogrénă«, Corulŭ miestŭ. 6. Meyerbeer: »Potpouria« din op. Ughenoţii, Musica mil. Inceputulŭ la jumĕtate la 9 óre séra. După producţiune danţŭ. Membrii reuniunei au întrare liberă, nemembrii de persónă 40 cr., de familiă 80 cr.

—0—

In urma tristelorŭ resultate ce au datŭ recrutările din ultimii anĭ, şi mai alesŭ din anulŭ acesta, e vorba sĕ se modifice legea de recrutare într'acolo, ca sĕ se convóce şi clasa a cincea de etate.

—0—

Timişulŭ a eşitŭ din albiă lângă Caransebeşŭ inundândŭ câmpulŭ în întindere de 2000 jugĕre. Multe comune suntŭ în periculŭ de a fi înecate.

Se vorbesce cu tótă probalitatea, că comitele Kalnoky va avé în véra acésta o întêlnire cu prinţulŭ Bismarck.

—0—

Catedra de limbile slavice dela universitatea din Viena se va încredinţá, cu începerea anului scolarŭ viitorŭ profesorului Jagics dela universitatea din Petersburg, în loculŭ bĕtrênului de 70 de anĭ Miklosics.

—0—

In Timişóra este aprópe de realisare o nouă întreprindere economică, adecă înfiinţarea unui institutŭ nou de banĭ sub egida »Băncei austriace teritoriale« (Länderbank). Acéstă societate a făcutŭ propunere cercurilorŭ comerciale d'aci, scrie »Luminătorulŭ«, ca sĕ se asocieze cu dênsa spre a întemeiá aicĭ unŭ nou institutŭ de banĭ, sub următórele modalităţĭ: »Länderbank«-ulŭ trimite aicĭ 500,000 fl. capitalŭ de acţiune pre cum şi personalulŭ de manipulare, ér »Timişóra« (adecă întreprinḑĕtorii d'aci) sĕ compună unŭ fondŭ de garanţiă de 50,000 fl. şi unŭ comitetŭ de controlă. Venitele şi perderile sĕ se împartă în părţĭ egale între »Länderbank« şi între acţionarii de aicĭ. In Dumineca trecută mai mulţĭ bogătanĭ d'aicĭ au ţinutŭ o conferinţă în causă, au acceptatŭ propunerea şi ofertulŭ Băncei austr. terit. şi deja au începutŭ subscrierile de acţiunĭ pentru fondulŭ de garanţiă.

—0—

D-şóra Teodorini avêndŭ unŭ angajamentŭ cu nişte impresarĭ amaricanĭ, va cântá anulŭ viitorŭ pe scenele teatrelorŭ din New-York, Filadelfia şi póte şi pe scena din San-Francisco, ḑice »V. Naţionala.«

—0—

Testamentulŭ rĕposatului prinţŭ Antonŭ de Hohenzollern s'a deschisŭ de cătră Impĕratulŭ Germaniei. Se ḑice, că Regelui Carolŭ alŭ României augustulŭ sĕu părinte i-a lăsatŭ o sumă de 8,500,000 lei. Restulŭ colosalei averĭ a rĕposatului s'a împărţitŭ între mai multe persóne. Partea cea mai mare o are însĕ prinţulŭ Leopoldŭ.

—0—

In Bruxella s'a descoperitŭ unŭ complotŭ de anarchiştĭ, dintre carĭ s'au şi arestatŭ 15 inşĭ. Intre arestaţĭ se află 2 Francezĭ, 2 Ruşĭ şi 12 Belgianĭ. Complotulŭ era îndreptatŭ în contra vieţii unui severanŭ streinŭ.

—0—

S'au constatatŭ dela 20 Mai în întréga Spaniă 30,000 casurĭ de choleră, dintre care 14,000 urmate de mórte.

——o——

Reforma serviciului poliţienescŭ alŭ oraşului.

I.

O necesitate de multŭ simţită de oraşulŭ nostru este reforma serviciului poliţienescŭ. E de miratŭ că unŭ oraşŭ cu o poporaţiune de aprópe 30,000 de locuitorĭ are o instituţiune poliţienéscă atâtŭ de defectuósă, din causa nensemnatului statŭ alŭ poliţiştilorŭ. Graţiă numai zelului d-lui căpitanŭ alŭ oraşului Franz Hiemesch, defectuositatea serviciului poliţienescŭ s'a putútŭ mai în totdéuna acoperi, fiindŭ ajutatŭ în acésta şi de firea pacĭnică a locuitorilorŭ Braşovului. Considerândŭ însă că oraşulŭ se estinde continuu şi că comunicaţiunea streinilorŭ cresce pe ḑi ce merge, reforma serviciului poliţienesc nu se mai póte amâna; siguranţa persónei şi proprietăţii e încredinţată acestei instituţiunĭ, asupra căreia cade tótă responsabilitatea. D. căpitanŭ alŭ oraşului, consciu de acéstă grea responsabilitate, are tótă dreptatea sĕ céră comunei a'i pune la disposiţiune unŭ aparatŭ alŭ siguranţei publice mai complectŭ. In acestŭ scopŭ a lucratŭ unŭ proiectŭ de reformă, care se va supune spre desbatere uneia din cele mai apropiate adunărĭ generale a representanţei comunale. Vomŭ lăsa sĕ urmeze aci proiectulŭ în părţile sale esenţiale precedatŭ de motivele aduse în susţinerea lui, rĕmânêndŭ ca în numĕrulŭ viitorŭ sĕ ne dămŭ şi noi părerea nóstră asupra acestui proiectŭ:

Căpitănatulŭ oraşului 'şi-a câştigatŭ deplina convingere, că defectuositatea serviciului poliţienescŭ 'şĭ are temeiulŭ numai în statulŭ celŭ micŭ al poliţiştilorŭ. Statulŭ de aḑĭ nu corĕspunde cerinţelorŭ serviciului internŭ şi esternŭ, cu tótă destoinicia poliţistilorŭ. Statulŭ normalŭ în serviciu, când adecă nicĭ unŭ poliţistŭ nu este bolnavŭ, e ḑilnicŭ de 15 poliţiştĭ cu unŭ corporalŭ. Dintre acestia 2 se întrebuinţéză în serviciulŭ gării. Ceilalţĭ 13 provĕdŭ serviciulŭ esecutivŭ în interiorulŭ oraşului şi în cele trei suburbii aşa, că suntŭ destinate 3 posturĭ de stradă, constătătóre din câte 1 gardistŭ pentru interiorulŭ oraşului şi câte unŭ gardistŭ pentru Scheiu, Braşovu-vechiŭ şi Blumĕna. Schimbarea se face la câte 3 óre. Raḑa fiecărui postŭ fiindŭ fórte întinsă, mai alesŭ în suburbii, îi trebue mai multŭ ca o óră unui postŭ ca sĕ o percurgă întregă şi adeseorĭ nu este în posiţiune de a interveni acolo unde-lŭ reclamă interesulŭ ordinei şi liniştei publice. De aci vine apoi, că publiculŭ se plânge — şi e ceva naturalŭ — că gardistulŭ siguranţei nu e de găsitŭ la trebuinţă.

Şi mai rĕu stă serviciulŭ de nópte, căcĭ dintre cei 13 gardiştĭ disponibilĭ, 3 se întrebuinţéză cu schimbulŭ ca posturĭ la pórtă pentru menţinerea ordinei şi liniştei în piaţă şi pentru paza arestanţilorŭ în edificiulŭ poliţiei,

polițistŭ face serviciulŭ de controlŭ, așa că serviciulŭ de noapte în interiorulŭ orașului și în suburbii îlŭ provĕdŭ numai douĕ patrule de nópte constătătóre din câte 2 gardiștĭ; dintre acestea o patrulă are sĕ supravegheze partea de susŭ a interiorului orașului și Scheiulŭ, ér a doua patrulă are sĕ supravegheze partea de josŭ a interiorului orașului cu Brașovu-vechiu și Blumĕna. Ce privesce Stupinile, Noulŭ, Dîrstea, Timișulŭ de josŭ și de susŭ, cu statulŭ de adĭ alŭ polițiștilorŭ nicĭ vorbă nu póte fi că suntŭ supraveghiate, mai multŭ ca odată pe lună, și și atuncĭ când vre-unŭ polițistŭ e liberŭ de altŭ serviciu. Nu e nicĭ o mirare decĭ că serviciulŭ esternŭ lasă fórte multŭ de doritŭ. In 1850 statulŭ polițienescŭ se compunea din 1 oficerŭ, 1 sergentŭ maiorŭ, 6 corporalĭ și 66 de gardiștĭ, adecă mai mult ca de 2 orĭ așa de mare ca adĭ când comunicațiunea strĕinilorŭ e de dece orĭ mai mare. Prin legarea căii ferate ungare cu cea română, orașulŭ s'a estinsŭ; de altă parte proletariatulŭ cresce vĕdêndŭ cu ochii, așa că e absolutŭ necesarŭ ca persóna și proprietatea sĕ fie neamĕnatŭ asigurate, fiindŭ supraveghiată fiecare parte a orașului de unŭ despĕrțămêntŭ de gardă a siguranței bine instruită, disciplinată, organisată milităresce și în același timpŭ despărțĕmintele sĕ fiă ușorŭ de controlatŭ.

Pentru inlăturarea defectuosităței serviciului polițienescŭ internŭ și esternŭ, ar fi necesarŭ unŭ statŭ de 90 până la 100 de ómenĭ, dér luândŭ în considerare că bugetulŭ comunii nu stă strălucitŭ, totusĭ acestŭ proiectŭ va fi unŭ începutŭ pentru reorganisarea serviciului siguranței publice în acestŭ sensŭ. Dér deocamdată e necesarŭ sĕ se înființeze în suburbii secții polițienescĭ séu comisariate, apoi crearea unui despărțĕmêntŭ de gărdă polițienéscă călărĕță pentru Stupinĭ, Nou, Dêrste și Timișiu, precum și sporirea statului gardei polițienescĭ cu 39 de ómenĭ, așa că acesta ar consta din 1 sublocotenentŭ, 10 corporalĭ și 62 polițiștĭ. Intréga gardă s'ar împărți astfelŭ: 1) In interiorulŭ orașului 2 corporalĭ și 30 de ómenĭ; 2) Comisariatele din suburbiile Brașovu-vechiu, Blumĕna și Scheiu câte 2 corporalĭ și 8 ómenĭ; 3) Despărțĕmêntulŭ călărețŭ pentru Stupinĭ, Dêrste, Nou și Timișiu 2 corporalĭ și 8 ómenĭ.

Garda centrală ar face serviciulŭ de di și nópte în interiorulŭ orașului și la gară schimbându-se 1 corporalŭ și 15 ómenĭ totŭ la 24 de óre. In Suburbii fiecare secțiune ar face serviciulŭ de di și nópte schimbându-se 1 corporalŭ și 4 ómenĭ totŭ la 24 de óre. Fie-care suburbiă va avé o cameră de gardă. Radele singuratice vorŭ avé o estindere, care sĕ facă posibilŭ postului radei a o percurge în centru în 10—15 minute, ér în suburbii in 20—25 minute. Fiecare comisariatŭ din Suburbii va fi legatŭ cu comanda gardei centrale prin telefóne, pentru-ca comunicațiunea sĕ se facă repede și în casurĭ critice sĕ se pótă lua disposițiunĭ grabnice, dându-se în casŭ de necesitate asistență. Crearea despărțĕmêntului călărețŭ e absolutŭ necesarŭ, fiindŭ ținutulŭ orașului fórte întinsŭ (dela Predélŭ până la Bârsă, 30 chilom.); serviciulŭ esteriorŭ îlŭ va face acestŭ despărțĕmântŭ cu caii comunei, ér nu cu cai închiriațĭ, dacă e vorba ca sĕ nu sufere serviciulŭ în locurile depărtate.

Instrucțiunea polițiștilorŭ se va face chiarŭ de funcționarii căpitănatului, ér nu de gradele polițistilorŭ, sub conducerea și la ordinulŭ căpitanului orășenescŭ. Instrucțiunea se va tipărì și se va da fiecărui polițistŭ ca sĕ o'nvețe. Ei se vorŭ recruta din ómenĭ inteligențĭ. Cu o bună instrucțiune și cu unŭ strictŭ controlŭ, serviciulŭ se va face cu conscienționsitate și în afară de orașŭ, și după noulŭ proiectŭ, controlulŭ se va face chiarŭ de funcționarii căpitănatului. Dar pentru ca tóte acestea sĕ se pótă face complectŭ, e de lipsă ca lucrările ce nu aparținŭ resortului polițienescŭ sĕ se ia dela căpitănatŭ și sĕ se dea magistratului, ér poliția de câmpŭ sĕ se incredințeze căpitănatului. Proiectulŭ propune și modificarea uniformei și armăturei polițistilorŭ. Deasemenea funcționarii poliției vorŭ purta uniformă în afacerile oficiale afară de oficiu. Amĕnuntele reformei serviciului polițienescŭ suntŭ cuprinse în 18 paragrafi.

—o—

Avisŭ celorŭ ce facŭ comerciu cu România.

Dela 1 (13) Iuliu se aplică în România unŭ nou tarifŭ generalŭ pentru mărfurile tuturorŭ statelorŭ, afară de Austro-Ungaria, Rusia, Elveția, Grecia, Anglia, Italia, Belgia, Germania și Țĕrile de josŭ, cu carĭ România are încheiate tractate comerciale. Prin urmare, începêndŭ de adĭ 1 Iuliu st. n. comercianții noștri, carĭ espedéză marfă în România, trebue sĕ producă unŭ certificatŭ de proveniență, în care sĕ se arate de unde e marfa, căcĭ în lipsă de unŭ astfelŭ de certificatŭ vorŭ fi loviți de noulŭ tarifŭ generalŭ și mărfurile lorŭ supuse la taxe vamalĭ marĭ, ca ale statelorŭ, carĭ n'au încheiate convențiunĭ comerciale cu România.

Acestŭ certificatŭ, care trebue sĕ se presinte oficiului vamalŭ românŭ, se póte da de agenții consularĭ români, carĭ residéză în stațiunile de espedare séu în porturile de esportŭ, séu de unŭ funcționarŭ competentŭ din oficiulŭ de espedițiune, séu de șefulŭ vămii respectivului birou de esportațiune, precum și de notarulŭ publicŭ. Certificate de proveniență trebue sĕ se producă și pentru mărfurile carĭ dela 1 (13) Iuliu se află pe drumŭ. Aceste trebue sĕ fie cam de cuprinsulŭ următorŭ:

Certificatŭ de proveniență — prin care se constată oficialŭ, că marfa (Nr. colilorŭ, marca ș. a.) cuprinsă în fractulŭ séu factura trimițĕtorului din ...... căruia ...... este de proveniență din Austro-Ungaria. (Urméză loculŭ, data și subscrierea oficiului séu funcționarului respectivŭ cu sigilulŭ).

—o—

Biserica română din Șinca vechiă.

Șinca vechiă, 18 Iuuniu.

In Nr. 137 alŭ »Gazetei« v'am comunicatŭ, d-le Redactorŭ, unele amĕrunte despre scóla română de aci. Sĕ mĕ întorcŭ acum la edificiulŭ Bisericei din acéstă comună, pentru care bunulŭ D-deu, acolo nu are curatorĭ, ca din ale ei mijlóce sĕ-i vindece ranele și mutilațiunea cășunată de tempestățile timpului.

Era avisatŭ poporulŭ pre Dumineca la adunare generală, ca sĕ 'șĭ restaureze curatoratulŭ bisericescŭ și senatulŭ scolasticŭ. Dar nu atâtŭ nepăsarea poporului, câtŭ mai vêrtosŭ nesocotința organelorŭ politice, carĭ pre aceiașĭ di mânase pre ómenĭ la drumulŭ comitatului, în butulŭ ordinațiunei ministeriale din anulŭ trecutŭ, care oprește aspru munca în Duminecĭ și sĕrbătorĭ oprite, — necinstescŭ diua Domnului prin scóterea poporului la robota publică. Acestea suntŭ causele, ce au împedicatŭ poporulŭ dela întrunire în numĕrŭ satisfăcĕtorŭ.

Cu tóte acestea în fața celorŭ presențĭ, carĭ abia erau vre o 20 indivizĭ obiectele, se puseră la ordine, ba s'a și discutatŭ asupra lorŭ, până ce s'a alesŭ comisiunea candidatóre pentru persónele ce au sĕ s'alégă în susŭ disele corporațiunĭ. In ambele corporațiunĭ erá a se alege vre-o 18 indivizĭ.

Acestea au decursŭ înainte de începerea esamenului. Dupĕ esamenŭ s'au continuatŭ cele întrerupte, când adecă s'a presentatŭ lista candidațilorŭ pentru ambele corporațiunĭ. Ce sĕ vedi? Aceeașĭ comisiune s'a alesŭ pre sine, ba unele persóne ocurau în ambele corporațiunĭ. De aci s'a născutŭ interpelărĭ din partea celorŭ ce nu au fostŭ în comisiune, carĭ după priceperea lorŭ dicéu, că nu arŭ fi potrivitŭ ca una și aceeașĭ persónă sĕ ocure în ambele, de aci a urmatŭ că unii domnĭ au începutŭ a se retrage cu mulțămite. Ce era de făcutŭ? N'aveai decâtŭ sĕ alergĭ la votulŭ publicului cu dreptŭ de alegere. care nu era de față, și astfelŭ a trebuitŭ sĕ se amâne alegerile restaurările.

Nu potŭ trece cu vederea ca sĕ nu amintescŭ unele momente din decursulŭ discuțiunei asupra desolatei și deplorabilei stărĭ a S. Bisericĭ. Acestŭ motivŭ a datŭ ansă a trage la dare de sémă pre primcuratorulŭ. I s'a imputatŭ gréua negligența că a lăsatŭ turnulŭ bisericei atâția anĭ fără cruce schilăvitŭ, prin ce s'a făcutŭ numai rușine locuitorilorŭ, s'au mai bine membrilorŭ acelei bisericĭ.

Pentru ce a neglesŭ cu atâta nesocotință ușa dela curtea bisericei ce s'a făcutŭ în 1874 cu 13 fl., și nu s'a aședatŭ la destinațiunea sa, ci s'a ruinatŭ totalŭ aruncată fiindŭ din unŭ locŭ într'altulŭ, și altele La acestea se justifică cu impregiurarea, că avêndŭ planulŭ aprobatŭ și plătitŭ de a se repara biserica, a așteptatŭ ca cu aceeașĭ ocasiune sĕ îndrepte scăderile imputate și celelalte. I s'a imputatŭ însĕ că pentru ce nu a luatŭ mĕsurile a se esecuta planulŭ. Aci se justifică cu trista disposițiune, că lipsesce armonia între capii comunei.

Cine cunósce aceste demne persóne și respective pre celŭ ce a recursŭ la defectulŭ armoniei, va întărì fără lécŭ de șovăire, că frumósa spresiune de armoniă o pórtă numai în buze, pre când inima nicĭ odată nu i se deschide spre binele comunŭ, nu se împrietinesce cu frumosulŭ, nobilulŭ și mărețulŭ. Dovadă activitatea-i de 24 anĭ ca primcuratorŭ, când dupĕ atâtea vicisitudinĭ n'a aflatŭ celŭ puținŭ câteva momente sĕ stabiléscă armonia în favorulŭ bisericei.

Nu 'i vorbă, rațiunile i vorŭ fi în regulă și averea pecuniară o scie conservá. Dar a ședé pre banĭ órĭ a te dilectá cu privirea la ei, și încă banĭ publicĭ, și a ținé serviciulŭ divinŭ într'o ruină, sĕ mĕ ierte orĭcine, nu este civilisațiune. Demnitatea orĭ cărui orașŭ, comună și a locuitorilorŭ se prețuesce dela valórea și frumsețea stabilimentelorŭ comune locuitorilorŭ, și anumitŭ dela valórea bisericei și a scólei, carĭ singure dau viéță lumii.

Nu trage nime la îndoiala, că acéstă comună n'ar puté face minunĭ față cu cei dinpregiurŭ, adaptândŭ o biserică pompósă și edificiu scolasticŭ mărețŭ, de órece are totŭ materialulŭ în teritorulŭ sĕu, are și brațe destule, numai voință sĕ fiă. Acéstă comună esclamă mereu cu ologulŭ din S. Scriptură, că n'are omŭ sĕ o scótă din ologiă. Nu este cine sĕ ia inițiativa esemplelorŭ mărețe și salutare binelui comunŭ. Fiăcare pentru sine. și îndată ce ese din adunarea în care toțĭ au consimțitŭ bine și frumosŭ, apucă la ale sale, și uită de angajamentulŭ luatŭ.

Frațilorŭ! ce este făcutŭ și deja ruinatŭ la dvóstră s'a făcutŭ, scițĭ d-vóstră, numai la comandă. Astădĭ sĕ facețĭ din îndemnŭ propriu, cum au făcutŭ vecinii și cum facŭ tóte popórele, carĭ sciu prețuí cele mai sânte aședăminte: biserica și scóla. Dreptŭ aceea, josŭ cu spurcatulŭ egoismŭ, celŭ puținŭ față de cele ce le pretinde mărirea lui Ddeu, spiritulŭ de civilisațiune și onórea d-vóstră, carĭ avețĭ frênele conducerei. Dațĭ esemple ca poporulŭ sĕ vĕ crédă și sĕ vĕ urmeze. Căcĭ nu avețĭ decâtŭ sĕ nu mai nutrițĭ pisma și rĕutatea, și vețĭ vedé că multe și mărețe fapte vețĭ arăta. Grijițĭ ca faptele de păn'aci sĕ nu vĕ servéscă de renume după mórte.

Condeiulŭ.

—o—

SCIRĬ TELEGRAFICE.*)

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

AGRAM, 11 Iuliu. — O sută cincĭdecĭ de industriașĭ esposanțĭ se ducŭ adi la Pesta, ca sĕ visiteze esposițiunea.

BRUXELA, 11 Iuliu. — Camera a respinsŭ proiectulŭ, care propunea întroducerea vămii pentru importulŭ cerealelorŭ și vitelorŭ.

VASINGTON, 11 Iuliu. — Guvernatorulŭ Causas raportéză, că mai multe mii de coloniștĭ părăsescŭ posesiunile de téma năvălirilorŭ Indianilorŭ. Guvernatorulŭ cere sĕ se ia urgentŭ mĕsurĭ pentru protegiarea coloniștilorŭ.

PARIS, 11 Iuliu. — Manifestulŭ fracțiunilorŭ republicane din cameră desaprobéză întreprinderile aventuróse și provócă la luptă în contra clericalismului și monarchismului.

*) Din causa sĕrbătórei de Sâmbătă s'a întârdiatŭ publicarea telegramelorŭ dela 11 Iuliu.

—o—

Pratulŭ lui Traianŭ, 10 Iuliu 1885.

(Rĕspunsŭ la declarațiunea d-lui Teodorŭ Moga).

Cu privire la nobila declarațiune a d-lui Teodorŭ Moga publicată în nr. 140 a prețuitului diarŭ »Gazeta Transilvaniei«, îmĭ ținŭ de sânta datorință a rĕspunde următórele:

D-le Moga! Casa părinților d-tale a fostŭ și este pentru mine unŭ adevĕratŭ templu românescŭ, iubire și reverință amŭ nutritŭ în totd'auna față de acéstă casă. Află déră că nu veninŭ ascunsŭ și nicĭ ură personală față de d-ta, pe care potŭ sĕ dicŭ că până acum nu te-am cunoscutŭ, ci consciința de a vedé pe fiulŭ unorŭ asemenĭ părințĭ figurândŭ cu numele între cei ce s'au conjuratŭ în potrriva limbei și a culturei nóstre românescĭ, m'a silitŭ moralminte ca sĕ 'țĭ facŭ denunțarea publicată în nr. 136 a acestui prețuitŭ diarŭ. Din inimă și sufletŭ regretŭ acelŭ atacŭ nemeritatŭ și décă — precum ne spui — impertinența maghiaronilorŭ din M. Ludoșŭ *a trecutŭ preste închipuirea mea* cutezândŭ a'țĭ induce numele în comitetulŭ lorŭ fără scirea d-tale,— vedĭ și te convinge că am fostŭ nevinovatŭ și dă-mĭ, te rogŭ, iertarea ce ți-o cerŭ! Décă ai participatŭ d-ta orĭ familia d-vóstrĕ la numita petrecere nu sciu; uniculŭ motivŭ alŭ scrierei mele era unŭ biletŭ de invitațiune pe care am vĕdutŭ subscrisŭ în comitetŭ și numele d-tale. Poftescĭ ca sĕ 'țĭ descoperŭ numele? Bucurosŭ la dată ocasiune ițĭ voiu spune cine sunt și atuncĭ... ițĭ voiu da sĕrutarea mea frățéscă.

Câtŭ pentru aceia carĭ, folosindu-se în modŭ neiertatŭ de numele d-lui T. Moga, m'au sedusŭ la o opimune atâtŭ de sinistră despre d-lui, îi lasŭ în grija d-sale, sĕ le céră socotéla cum va crede de cuviință.

Bozediu 9 Iuliu 1885. *Arieșanulŭ.*

—o—

DIVERSE.

Fecunditate rară.—Dacă este o femeiă care în adevĕrŭ a contribuitŭ la împoporarea Franciei, este negreșitŭ baba Bribonick Léger, care șede în Rozoy Belval, departamentulŭ Aisne și care a născutŭ 27 de copii; din aceștia 25 se află în viață și suntŭ sănĕtoșĭ, voinicĭ. Și ceea ce póte sĕ pară peste putință estă faptulŭ, că în unulŭ și același anŭ ea a datŭ viață la cincĭ copii: trei s'au născutŭ la 2 Ianuariu și 2 la 27 Decemvre. Din aceștĭ 27 copii ea n'a avutŭ decâtŭ 6 fete. Baba Bribonick Léger e în vêrstă de 73 de anĭ. Trei din băieții ei suntŭ militarĭ și facŭ parte din armata francesă dela Tonchin. Celŭ mai mare dintre aceștia este căpitanŭ și cavalerŭ alŭ Legiunei de onóre. De și nu suntŭ decâtŭ niște țĕranĭ sĕracĭ, totușĭ soții Bribonick Léger au datŭ tuturorŭ copiilorŭ lorŭ o creștere bună. Trei fete suntŭ măritate și parcă urméză exemplulŭ mamei lorŭ. Una din ele în vêrstă de treidecĭ și patru de anĭ, e mama a nouĕ copii; alta are cincĭ copii, din carĭ douĭ suntŭ gemenĭ. Tatălŭ și mama Bribonick Léger suntŭ soții cei mai unițĭ din câțĭ se cunoscŭ în partea locului și totŭ satulŭ are pentru ei o venerațiă patriarchală.

Excese în contra jidovilorŭ. — In Chabno în guvernămêntulŭ Kievului au fostŭ nișce excese în contra Jidovilorŭ, și după cum relatéză foile de acolo din următórea causă: O femeiă creștină cumpĕră dela unŭ jidovŭ carne. Intre amêndoi se născù cértă, și Jidovulŭ cu bătăi scóse pe femeiă din localulŭ sĕu. In séra aceea murì femeia. Fiulŭ ei, unŭ lucrătorŭ în fabrica de postavŭ de acolo, înfuriatŭ din causa acésta ațîță pe colegii sĕi, și înarmațĭ cu parĭ, cu rudurĭ de ferŭ și alte arme pĕtrunseră în casele și prăvăliile Jidovilorŭ, distruseră tóte mobilele și aruncară paturile Jidovilorŭ în stradă. Jidovii s'ău opusŭ, din care causă din ambele părțĭ au fostŭ mulțĭ rănițĭ. Autoritățile locale, temându-se ca scandalurile sĕ nu se continue, cerură prin telegrafŭ ajutorŭ armatŭ din Kiev.

(†) NECROLOGŬ — George Strîmbu, pretore în pensiune, a încetatŭ din viață la 28 Iuniu (10 Iuliu) a. c. în etate de 65 anĭ după o lungă suferință. Jalnicii fii George, Iancu și Titu, fiica Cornelia Mărgineanŭ, ginerile Simeonŭ Mărgineanu, nepoții Corneliu, Alexandru și Stelina Mărgineanŭ, anunță cu cea mai profundă durere pe toțĭ amicii familiei despre acéstă perdere ireparabilă. Ceremonia funebrală s'a făcutŭ Dumineca la 30 Iuniu (12 Iuliu) a. c. la $2^{1}/_{2}$ óre p. m. în biserica Sf. Nicolau din Brașovŭ.

Fie'i țĕrîna ușóră!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Iuliu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.25
Rentă de hârtiă 5%	92 95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.40
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98 50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 80
Renta de hârtiă austriacă	82.95
Renta de arg. austr.	83.75
Renta de aurŭ austr.	109 10
Losurile din 1860	140 50
Acţiunile băncei austro-ungare	873 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289 75
Act. băncei de creditŭ austr.	285.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.89
Napoleon-d'orĭ	9.88—
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.15
Londra 10 Livres sterlinge	124.60

Nr. 7631-1885.

Concursŭ.

Spre ocuparea unui postŭ vacantŭ de cancelistŭ la căpitănia orăşenéscă, împreunată cu salariulŭ anualŭ de 450 fl. şi indemnitate pentrŭ locuinţă 100 fl. sĕ escrie prin acésta concursŭ.

Petenţii pentru acestŭ postŭ uu pe lângă documentarea sciinţelorŭ scolare, cunóscerei celorŭ 3 limbĭ ale ţĕrei, destoiniciei în resortulŭ de conceptŭ, purtărei lorŭ morale, şi că nu au trecutŭ etatea de 40 de ani — a-şĭ aşterne petiţiunile astfelŭ instruate pănă în 22 l c. órele 5 p. m. subscrisul magistrat.

Braşovŭ, 4 Iuliu 1885

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Publicaţiune

Têrgulŭ de ţéră celŭ mai aprópe a „Sf. Ilie" în comuna B.-Lipova comitatulŭ Timişórei se va ţiné în 26 Iulie a. c. st. nou.

Têrgulŭ de vite însĕ se va începe cu 2 ḑile mai înainte.

Lipova, în Iuliu 1885.

ANTISTEA COMUNALA.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa micĕ	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5 58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.0[illegible]
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10 31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10 50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.45	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10 18	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.33	6.24	—
Cluşiu	—	10 01	5.05	6.43	—
	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa micĕ	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4[illegible]

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3 36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	[illegible].12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9 29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 5[illegible]
	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0[illegible]
Szolnok	11.02	3.44	11 40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.95
Glogovaţŭ	4.13	—	6.18
Gyorok	4 38	—	6.4[illegible]
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.55
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.3[illegible]
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12 55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1 46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9 13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2 53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.39
Pui	8 16	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.49	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.0[illegible]
Crivadia	8.06	10 54	6 45
Pui	8.50	11 37	7. 5
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.